

Үшкү арын

НАЙЫРАЛДЫН АРТЕЛЬДЕР

Ыйыгы-ла үр эвесе Эркин ра-
йонун «Чаа орук» көзө ажал-агы
артелиге чеге берди.

Конторага амьжыгында чуул-буу
айтыртылгы учурда чымылбаанда кол-
хоз даргазы Комбу-биле чугаалажы
дөш ынаар басып чоруттум. Мени
мурнаан, менден эрте турган кижилер-
дин хайу аажок. «Чаа орук» кө-
дө ажал-агы артелинин кол бух-
галтери аш Сагаалдай мөңдө укту-
тур бо үнүп олу. Мендешкен
соонда, мен-даа соңуургал айтыр-
баанымда мында дилер.

— Моол Арат Республикадан өт-
пуктерин келген. Ычангаш хей
кижи чыгыла, оларын-биле чу-
галашкан мыныг ийи бо. Биске ак-
желген белден көр силер бе?

Оон контора мындаа керим иш-
тинче мени эдерткен, кире берди. Тун-
дег ак огу мында тик каан. Иштин-
ге кире бөривиске ханаларын,
мыналарын болгаш багананын түтү-
бүрү бууду-биле кастап, угузалаан,
олулар сайдалары беэни бар.

— Белек-даа шынал-ла белек-тир
да, бухгалтер. Аалтыннын савазын
баа дүпдөр ужурут болгай. Боза-
нып-ла түр боор силер ала? — деп,
оон айтырдым.

— Онуктарын дугайын болан ту-
рар бис. Эрте-не бо талам-биле
хаалгын эштер айттырдым — деп,
харыктай-дыр.

Херим иштинден үнүп кэсирис
биле колхоз даргазы аш Комбу кон-
торак кирерин чалады. Бай-дагы-
ларын аалчылар шынал-ла бо ор-
дар. Оларын э-не хундулуг черге,
конторанын дөрүнге олурткан, стол-
дарын кырын кызыл иес-биле шып
каан. Комбу дарга оларын киж-
жи бүрүз-биле таныштырып эге-
дээн.

— Бо болза бистин колхозтун
быжыг оракааза туулу турары Моол

Арат Республиканын Зыяан айма-
нын «Бадрал» («Амьжырал») көдө
ажыл-агы артелинин даргазы аш
Бууджар, а бо болза ол-ла колхоз-
тун мурнаан хойжуу Бүрүзжап-
дыр. — дөш, кижжи бүрүз-биле
таныштырдым.

— Силерин ийи колхозтарынар-
нын аразында найырал болгаш ха-
рылаа калган тургустунган чүвөл?
Ол дугайын чугаалап, таныштыра
болунарда дыка-ла солун түр — деп,
аш Бууджарга диледим.

— Бистин найыралыстын та-
руттуген чеге — 1964 чыл чүвө.
Ичан совет-моол найыралдын Ты-
на салбырынн сүмезин атуурар бо
колхоз-биле амьжыгыстын арга-ту-
гузанын солчуру, бот-боттарымыска
дузалажы кылдыр дугурушкан улус
бис. Ыччаага баа бир кол түтү бол-
за бистин колхозтарымыстын эко-
номикамынн кол азыры мал амьжы-
болуу турар. Оон бээр-ле төлөөлөр
солчул, амьжыгыстын арга-тугуз-
газын солчуру чыгыч апарган. Бис
Бай-Лагга моон мурунда баа чораз
бис. Бо колхозтун төлөөлөр биске
баа алапал чоразынар. Ийи чы-
лаанын тунуви кылдыр чүвө чу-
галап болура? — деп, ол айтыр-
салт. мынчаар харылаам: Бис
болга келген, чүвө-ла мурунда
малчыларын амьжыг болгаш амь-
дырал чуртталгазы-биле таныжар
улус бис. Бо артелиге шөр малды
аалап, астуруу турары дыка солун.

Ыччаага да хей болгаш эки шынар-
дыг мал кажаалары бар. Мынчаан
хойжуларын мурнакчыларын саны
чыл келген түдүн-ла өзүп турар. Чүс
хойду чык хураган алган Дандза
Самбуу, районда бир сурагылг мал-
чыларын бирээни Догдан Дөп дөш
эске-да мурнакчыларын амьжыг
сонургал-биле өөренип, оон ча-
чуулдерин биллип ап турар бис. Мал

амьжыгынын культуразын бедилер, оон
хей болгаш чик өртектик продукту-
ларын алыр дөш баштаар черин
болгаш партия организациязынын
талазында кандыг кемчелдерин ап
турары-биле таныштырдым.

Моол өнүктөр шынал-ла Тарла-
ныннын, Сөөлдерин, Тес ол чары-
мынн эки олардыг черлеринде турар
малчыларга барып, оларын амьжы-
гактерин-биле танышканын билли
алдым. Аалчыларын бирээни аш
Хайныкыраа зоотехник кижжи бол-
ду. Ол «Чаа оруктун» зоотехник оол-
дары-биле хууза танып, чажынан
тура каты эскер оору мышка ола-
ры-биле хөөрөжип ора болду.

«Бадралдын» мурнакчы малчыны
аш Бүрүзжаптын чугааны дыка со-
лун.

— Мен хей чылдарынн дугузу-
да иштетин мал амьжыгына ку-
зедим-биле амылдап чорутуу мын-
дыг мен. Бо колхозта баа-ла мен
ышкаш, кара чажынан тура мал
арзымга эскен, далаалгын амьжыгын
ханын-биле билди, ак сеткилди
коочун малчынар хей. Малын ка-
жа-хоразын кылып алган, ажап
турары-даа тергин. Оон ийи бир
солун чуул болза малдын уксазын
экижиди турары болду. Ол амьжыг
биллиг чорутуу болза хойдан алыр
орда-даа көдүрөд. Мал кажаала-
рын тур, оларын ажааланын эки-
жидер талам-биле дыка солун чуул-
дерин билли алдым. Чана берген,
өөрүмге чугаалап, бодурум амьжыг-
га амьжылар мен. Бо талам-биле
бистин амьжыгыстыа четпестер хей
болдуу ийи.

Аалчылар-биле чугаалажып ору-
вуста, «Чаа орук» көдө ажал-агы
артелинин даргазы аш Комбу баа
бистин чугаавыска каттыжып, моол
болгаш совет улустарын найыралы-
нын быжын болгаш калы-кайзын-

га амьжыгынын тозаргай чижектерге
көргүстү.

— «Бадрал» колхозка бистин тус-
кай артемнигерин, мурнакчыла-
рымыс, мен бодум-даа чордум. Ол эш-
терин ажаллап турарын көргөш,
боттарымыска амьжыг хей чуул-
дерин билли алган бис. Колхозтун
төп суурунда чаагайжыгыла амьжыг,
культура албан черлеринин туугула-
ры дыка чедикшиктерин чорут турар.
Өнүктүрүлүс черле мичаш кончут
уран-шевер улус. Малчыларын
чурттап турар өлгөргө кирерге ша-
далыг, стол садалыг, ишти дыка
арыт-сылыг. Бистер ааа чораша, бот-
тарымыстын санал-ошальмысты, мал
амьжыгын чамдык айтыртыларын
канчаар шиптирлеп турарымысты,
телевирин дөш бүтү чүлдерин бир-
ден бир чокка чугаалап берген
бис. Бо улаада баа-ла мында болган.
Өнүктүрүлүс бистин-биле калы мал-
чыларга хойжу бригадаларга, фер-
маларга чорут чораша, эки чуул-
дерин эки деп, четпес чүлдерин
четпес деп, арга-сүмөни калып
чоруду. Найыралын болгаш калы
амьжыгылытынн ужуру-даа ол тур
ийи.

Моол аалчылар-биле ужуражы-
саан, чугаалажыскаан кижилер кол-
хоз конторазында дыка хей. Кижжи
болганы-ла мында малчыларын,
таражыларын, туугуларын кан-
чаар амылдап, чурттап турарын ха-
нын-биле билли алыскаар.

Бо ийи колхозтарын аразында
экономиктиг болгаш культурулуг ха-
рылаа даам быжыгып четпестер
дарыян ол хуугу чугаалап билли ал-
дым.

— Баа катп келиер, өнүктөр!
Э-не күзөңг аалчылар кылдыр
хулап алыр бис! — деп, чаа-орукчу-
лар ол көжө өнүктөрин улап каан.
А. ЧАРАШ-ОД.

Кызылдын спортчулары дыштаныр хуниер-
де спортчу маргылааларын бо-ла эрттире бер-
ген турарлар. Эрткен дыштаныр хунде куль-
туранын болгаш дыштанылганын Гастелло
аттыг паргынга баа-ла хөлээзинин болган.
Парктын оруктарын хоорайнын аныкжарты
ээлепкен. Ол болза комсомолчу-аныкжартын
күскү крозунун эртип турганы. ол. Маргы-
лаага 500 ажы оолдар болгаш кыстар кириш-
кен.
Чурукта: Уругларын 500 метрге чарыжы.
В. Красниковтун фотозу.

Судьялар чүге көрбээнил?

Бистин хажык чокка сагып чоруу-
ру Совет Конституцияда улустун
чачыл болган культуразын нацио-
нал хевирди, социалистиг урга-
шарыг хажуудерин быжыг-биле ду-
румчуткан. Тыва хуш баа ол орук-
биле чалгышп чокка хөжүп ора.
Республикага, районнага, колхозтар-
га болгаш советтарга эки организ-
тап артистигиз хуш талам-биле
маргылаалар кижилерин магаалап,
спорттун бурунгаар хажуу өөрөнч
хей удаа бадаткап келген.

СЭКП Төп Комитети күй-культура
болгаш спортту улам ынаа хажуу-
деринн кемчелдерин дугайында док-
таалы хулап алган. Мыда куш-
культуранын болгаш спорттун ка-
лаал хөргөңгө, кадыкчылыга, киж-
жилерге үнөп четпес үлүг ужу-
улаанын эи тодаргай айткан бол-
гаш ол чугаа херекти хажуулерине
партия, совет, комсомол организа-
ция болгаш спорт организациялары-
нын кичээңгын улауларын, ону
ушкар-башкаар кемчелдерин ап
чорударын оларга шуут дааскан. Ол
доктаалды херек кырында кууседи
агелди берген черлерде кескү че-
дикшиктер бар, мынча-ла-даа чаа со-
рулгам кууседерин күзөөсө, арга
утка-шынарны ам-лаа сүрүшпөр тур-
рар кемчелер доктаалдын айтып ту-
рар кемчелер моондактарга тавар-
жып турары маргылаа чок.

Устунде доктаалап даянып алгаш,
чүтте тыва хуш дугайында айти-
рынга касыс доктап көрөй.

Бо чылдын октябрь 2-де Тес-Хем
районун төвү Самагалдай башкы-
лар хуниер тураскаал хуш
болган. Шыны-биле чугаалаага, ол
анал-ла бир аш барындаалаан хуш
аттыг чүвө болган. Мөгелерин хей
ируузу содак-шудак чок, ыччан-
лаш олажын көрүш чогу баа аажок.
Мөге салмычларынын чамдыктары
экирик алаң-тенди зымып тур-
гаштар. Мөге көргөңгөрүн хей ба-
за-ла ээире. Олар оон-моон туску-
нап, бирде мөге хушкен шөлө үнө
халчип, бирде шиптикелерге чар-
гы-чаалы кылып чедип, оларын
ажыгынга шалтыг калып турганнар.

Көрүчүлөр «Чодураа» колхозтун
баа «Тес-Хем» советтук кылдыр
ийи чары бергенер. Канды-бир
коллективтин кижилери болуун
спортчуларынн чедикшиктерин
дөш күзөңгө кым-даа бурту шап-
пал, ол чугаа херекти хажуулерине
партия, совет, комсомол организа-
ция болгаш спорт организациялары-
нын кичээңгын улауларын, ону
ушкар-башкаар кемчелдерин ап
чорударын оларга шуут дааскан. Ол
доктаалды херек кырында кууседи
агелди берген черлерде кескү че-
дикшиктер бар, мынча-ла-даа чаа со-
рулгам кууседерин күзөөсө, арга
утка-шынарны ам-лаа сүрүшпөр тур-
рар кемчелер доктаалдын айтып ту-
рар кемчелер моондактарга тавар-
жып турары маргылаа чок.

Устунде доктаалап даянып алгаш,
чүтте тыва хуш дугайында айти-
рынга касыс доктап көрөй.

Башкылар хуниер тураскаал хуш
хуштен сонургал көр дөш келген
кижилер ол таарым чок чорукту
экиксун чанганнар.

«Чодураа» колхозтан келген би-
чиг оолактар мында-ла оларга бай-
далды улам хөөрөдип турганнар. Олар
чүвөни шын тыгскаан бир киж-
жин кырычча шурап турганнар.
Чаа үенин кижилери бичи оолактар
беэни мынаар аажылап турарын бо-
дарга, оларын улугулар куткуп тура-
ры чугаажык. Ол дөрге, мырнай
дамылдан тура соп ооктар ужурут
чорук тур. Мынча-ла-да ол хулиган
чаныг оолактарын кым-даа тутуш.

Хамыктын алчак чүвө болза, ра-
йонун хажуулар турган кере-
де-де, чөптү эвес чоруктун чалы-
тымынан болду. Хей-шипинга чери
хуш пөдөңгө экирик кижилер
чүгө киргенде, эл-тенди экирик-
пейлерге мөге сагынып кым чөпшө-
рөзөни?

С. ТАМБА.

Редактор К. К. НУДАНИ.

Нөжээниң мурнунда хүндү

Хову-Аксинда 8 чыл школазынын
ажыл-агы эргелекчин Зинаида Ми-
хайловна Горюхинова ак сеткилдиг
болгаш кызык кижилерин бирээ-
ниге санаттыр турар. Школазын
өөредилге-кижиининин ажалды-
рынн чедикшиктерин бодурунга
өөредилгенин быжыг баазаан, тек-
виктиг хандырылгазы маргылаа
чок улуг рольдуг. Бо дөрге школа
директорун ажал-агы талам-
биле оракаазынын ошанчаан ажи-
лынга чүткүлдүүден, бот-тыны-
гыр ийкейинден шуут хамаарыл-
галы.

Шынал-ла Зинаида Михайловна-
нын эки ажалдызынын ачылында
бистин школа септелген эрте-ле
шынарлыг дооскан, өөрүнө комис-
сарына хулааткан. Септелген
уре-тунедиг болгаш дөш Хову-
Аксинда 8 чыл школазында Тандра ра-
йонун шилирин Кызыл түгүн бол-
гаш 300 рубль түндүг ажа ша-
налын тыгскаан.

Чаа өөредилге чымыла школанын
төп одалга системасы өттүлөр мын
болгаш хамур-биле четче хандыр-

тынган. Ооактылар болгаш слесарь-
сатехник тускай хеп-биле хандыр-
тынган. Эриг Хову-Аксинда баш-
кылар олар мын-биле болгаш ха-
чыраты-биле четчелеттинген. Хо-
райжыганга чаагайжыг туткан ба-
жындар башкыларга коммунал
хандырылганы тургускан. Бо бүгүн
дөш ажалыг урга Горюхиновага
өөрү четтиргенинги илердип тур
бис.

Школазын материалдыг баазазын-
га улуг сагыш салып, Кызылдан ха-
рескелдерин, пособилерин бистин
ажыл-агы эргелекчизи боду-ла эк-
кеп турар. Финансын болгаш ха-
мылын кабинеттер эки деритин-
ген. Өөредилге мастерскаазы дилген
мынар-биле хандырылган.

Эи Горюхинованы эки ажалы
дөш республиканын Чырымышкын
министерствозунун Хундулуг бижи-
биле шагнаан. «Тыва кобальт» ту-
дуга паркомдан мактал бижи-
биле шагнаан. «Көжээниң мурнунда
хүндү» деп чүвө бо-ду.

О. КОРОДА.

МЭЭН БОДАЛЫМ

Кызылда телевидение ажытынар
дөшин дынааш, дыка-ла өөрөн мен,
чүтте дөрге ол болза бистин респу-
бликамынн культурулуг амьжыра-
лынга баа бир улуг болушуну бо-
лур дөзэрин эки билген мен. Теле-
видение ажытынгаш — эске бүтү ки-
жилер ышкаш, мөң күзүлди ботта-
ган. Мынчаан «темп» деп телеви-
зори салып алдым.

Ам мөң бажычыга кожаларымыс
телевизор көр дөш бо-ла чыгып
көрдүрдү. Чамдык чөриб аажы
кижи чеге бээр бис. Холдуг-ле ийи!
Телевидение ажытынгаш дөш
бо кыска үенин дугурунда хей-хей
солун дамчылыгыларын көрдүбүс.
Оон чамдык чижектери бо-ду. Тыва
АССР-нин культуразынын аалдарын
ажылааткын, уран-шевер мастер
Монгуш Чероонин чоталжык ажи-
лы, тыва өртемден Калжык Ша-
паржыктын эртем ажалы баа Чөө-
Кечик районун бот-тыныгыр уран
чүтүлүп концерти болгаш эске-даа
дамчылыгылар эи солун болган.
Чоокта чаа композитор Ростислав
Кедейинин концерти болган, ону
баа-ла улуг сонургал көрдүбүс.
Бо-ла бүтү дамчылыгыларын экири-

га таарыштыр тургузарынга режис-
сер К. Сагдынын эки мергежини ба-
за демгелээр херек.

Телевидение шүмүчтө д и г
чүлдерин көргүзүп турарын шын
деп болза мен. Чикээ, Кызылдын
чамдык үлөтүр буудууге, албан ор-
ганизация черлеринде четпестери
илердип турары кончуп шын. Ын-
ча-ла-даа четпестери телевидение
дамчыларын моон сонгаар улам куш-
тедилер эки деп саналды мен. Мен
туугу кижин мен. Ажылап чораша,
бо-ла көрүп чорутуума, туугуну
яны-бүрү ажалдында четпестер —
ажылап оолдар, профулаар, ажи-
лыга э-хорамыскага чок чоруктар
хей-ду. Ол мынаш, ажалчыларын,
кижөөр-техниктиг ажалчыларын
ларын ажалга кошмак кижикелерин
харааш-биле чаа туугулар ажи-
лыга чоругу өйүнө кижөөр турары
бо-ла бүтүн шыгыны бурту
шап турарын телевидение дамчы-
лыгына көргүзгөн чугаа деп бо-
луг мен. Доора моондактардан бис-
тин амьдырылымы арыг турар
ужурут.

Александр МОНГУШ,
туугу.

ОКТАБРЬНЫН ИДЕЯЛАРЫ ЧУРТТАП, ТИИЛЕП ТУРАМ

(Тончүзү. Эгези 3-нү арында).

Коммунизм тургузушуну — чо-
гаадычы чорудула. Ында партия
болгаш шиптилеттинген чүлдер
хей. Революстук теорияны удурууга
болурунга, партия болза бистин
орунушта ам-да эвесе азын
болгаш бөрө чүлдерге уду дем-
сейди, бергелерин оон эртерге, ха-
ры оларын буудурдиг ажи эр-
тип турар болгай. Партия болза
улуг четпестери чайдалар дөш
принципалдыг демиседа чорудуп,
бурунгаар шипчөөккө шиптич-
тап турар бүтү-ле чүлдерин шир-
бий шап турар.

Чурттуу экономикамынн тала-
зынга партиянын боттадырып турары
улуг чартылыгтар массаларын
коммунист меделерге кижилер
талам-биле кемчелер-биле бижи-
латтынгаш. Бүтү уелерде кижилер
де болза кижиге чоругу идеялыг
чачыктырып кижилердин сорулга-
лыг болуп келем «Бойду дөрге
кыжыны дөт далааш кылаштар»
арганын чок кылган. Кижиге ту-
тунар бар хевирлар идеялыг бер-
ген деп, А. М. Горький чугаалаан.
Айтыр оо идеялыг кандыг болуп
турарында — оон, бурунгаар кийги-
рип турарында бе азы дедир тыр-
тып турарында бе дөзөңдө болуп
турар. Амгы үениң э-не революстук
идеялы — антидедиг коммунист
идеялы — антидедиг коммунист
идеялы чартырылгы идеялы со-
вет улус элдин дөш кылдыр шип-
палган. Массаларын амгы талам,
революстук меделер — биста пар-
тиямыстын, бистин социалистиг тур-
гузуушуну күжүвүн эч чугула
үөр дөү-ду.

Партияны идеолотуг ажи
болза дагында ажал-херек дөш
совет кижжи бүрүзүгү тууга ха-
рысалгалыг бодурунга чаагай са-
гыш-болдым, хамааты хулаады
болгаш коллективизм, бедик мо-
ралдыг шынарларын чачыктырып
кижилердинге болгаш ол бүтүг
бедилеринге улааган. Баштай төй
нуруну, а оон соонда бүтү ажалы
чөөнөрын бистин мурнакчылар-
мыстын ажалдаа турары мышка
кылдыр ажалдарына өөредир эр-
гекон чугула. Совет кижжи бүрүзү

чурттуу ээни болур бодалга кижилер-
дин оон байланышын соксаат чок
көндүрдү дөш чүтүгү-биле чарыл-
бас холбайган.

Коммунист партия амык са-
галды сагыш чөөнөргүр доруктуу
турар. Чечендиг чугаалаары, бис-
тин чүтүвө амыктыгынын чүтүгү-
оон чөвүнү дөш кеңи 26 хар чедир
наамдыг кижилер болгай. Совет
амьжыгынын партиянын болгаш чо-
нук революстук, куш-ажылы болгаш
дайымы чачыктырып кижилердин
турар. Ол харын ооаа чугула. Чүтө
дөрге олар дайымын болгаш
аалдарын үлүг-хуузууга тавар-
ышкан революстук демиседа мын
дыг канайчак школазын өртөөнөр
болгай. Аныктарын бөгүнү са-
галы улауларын, эрес-мадырлар
чоруктарын сагал ап, уелерин ха-
рылаанын бижилап, дегелеңи
чартып дөш харысалганы боттай-
лыг дөшөт ап турар. Бөгүнү
революстук чорудушуну — куш-
ажылы эрес-мадырдыг чоруктун
кадыкчылыктуу-ду, бодурун ле Тө-
рөөн чурттуу дугайында оолду са-
гыш салышканын-дыр. Октябрьдин
улуг талаа, алышкынарына ка-
лаалар деп белек чорук-тур.

СЭКП совет муралды буудурдиг
уламышкын-биле апар чыдар.
Ленинч партия совет антидедиг
амьдыралын башкарып, чөөнү
башкысы, органикамын болгаш
политиктиг баштыгызы болур бо-
луг ролон чедикшиктерин күзөөсө
турар. Ажыгы чөөнөрын дайымы
авангардын болур СЭКП-нин ролу
эки бадалдарды амь эскер, оон
хураанын бижилаан. Кижилер
амьдыралынн бүтү таламдарын
оок солдары болза. Партиянын по-
литиканы кара-чатыс шымын по-
литика дөзөңгө совет улус хуу
бүтү буудур турар. Ол политика
чөөнү хая-дамьрында эге-ажы-
гарыга тааржып, куш-ажылы ка-
лаа талгелдерге оон оору кы-
ла турар.

ОКТАБРЬНЫН ИДЕЯЛАРЫНЫН
БҮГҮ ДЕЛЕГЕН УЖУР-ДУЗАНЫ
Дөш буудууга, оору ажалыга,
ут-шы алыг бердиге — Улуг О-
ктябрьын Бүгү делеген ажур-ду-
занын.

В. И. Ленин шилалдыр допу
болгаш чечен тодараткан. Совет Рос-
сияны кысып үндүргөн соци-
алист революстун чырыкчылыг
орук, социализм тургузушуну
дедикшиктер бүтү дегелеңи
ажылы чөөнөрын чырыкчылыг
ажык үжө ооруку алыг болу ош-
нес чырыгы болуу бараан болур
дөзөри оо өттүр көргөн.

Ол совет боттаган. Октябрьдин
төзүн чуртууну уелерин эдери-
лаан, хей-хей чурттар социализм
дугурулу турар. Национал-хоста-
лга революстун чырыкчылыгы
империализмдин колонналыг,
системазы өртөөнү турар. Дегелеңи
коммунист шипчөөккө боду-
дучу тургуштары улам быжылап
орар.

Дегелеңи революстук чорудула-
мын Октябрьдин идеяларынын
болгаш совет улустук социал на-
ам алышкынарынын солдары
үндөп четтисе. Бистин чуртуусе
оске чурттарда революстук шип-
чөөккө калбарышкынын чөвөгүн
чөвөгүн апарган. Ол дөрге ам-
гы шипчөөккө алыг туугушуну
мынууку тургуштарында туруп,
революстук күштерге шуут дегелеңи
көргүлү турар.

Партиянын бүтү кижилери деле-
гейин социалистиг системалыг
чалгыш чок ажалдыгына керечи-
тир апарган. Кижигин ажал-чору-
дуганын шиптирлуг таламды,
материалдыг буудурун таламды,
капитализмдин социализм чур-
тары буудурдиг кылап ора Олар
оон-биле калы тоугуту ужу-ду-
диг аажок улуг ажалды чорудуп,
экономикамын астурунн, чаа со-
циал кармылааларын көгүдүрүш-
тарын сорулгагарын шиптирлеп
турар.

Национал-хосталгалыг шипчөөк-
көңи чедикшиктерин дегелеңи со-
циализмдин чедикшиктерин-биле
чарылбас холбайлыг Россияга бол-
гаш социалист революстун импе-
риализмдыг колонналыг система-
зын кушчуту сорушугу тавар-
ышкыга бүтү дегелеңи рево-
люстук шипчөөккө кыжыны ийи
аргелеңин шуут кийи тургуштары
чөөнү түтү ол революстун өттүрү-
каа.

Колонналыг кулаанышкынын
кижи-беган башы бүтү Ажал бол-
гаш Афри